

EIX DE DEBAT 4 - Disseny i seguiment del Pla director

Recomanacions sobre la millora de l'avaluabilitat i seguiment del Pla director

1) Dissenyar el Pla director sota el prisma de la teoria del canvi.

Resposta de Lafede.cat: des de la federació catalana **veuríem bé que el disseny del proper Pla director 2023-2023 fos sota el prisma de la teoria del canvi** sempre i quan s'entengui que la formulació d'un pla director sota aquesta mirada **no implica necessàriament que determinats instruments, com els projectes, hagin també de basar-se en aquestes metodologies**. Entenem també que l'EGiBDH pot casar amb teoria del canvi i, per tant, que no són excloents.

Com ja s'ha dit amb anterioritat el disseny del vigent Pla Director 2019-2022 fa difícil una avaluació amb consistència, que incorpori també una mirada dels impactes qualitatius de les accions dutes a terme. Entenem que la mirada de la teoria del canvi podria ajudar a desgranar els processos i impactes esperats i, a partir d'aquests generar evidències.

Tanmateix, ara per ara **no veuríem positiu incorporar la teoria del canvi als instruments de la L1, de cooperació amb el Sud**, perquè implicaria un repte de treball amb les sòcies locals, quan tot just ara es comencen a familiaritzar en relació a l'EGiBDH. Pel que **fa a la L2, projectes d'EpD, creiem que cal revaloritzar la capacitat d'incidència del conjunt d'actors de la cooperació catalana**. És un àmbit estratègic de la EpD - Incidència i Mobilització social - i no hi ha criteris, ni indicadors, ni instruments per a enfortir aquestes capacitats. Pensem que cal incloure qualitativament en la teoria de canvi els imaginaris sobre el full de ruta i canvi de paradigma (de la cooperació cap a la Justícia Global) i la seva operativització.

Qualsevol introducció de metodologia, com la teoria del canvi, hauria d'anar **acompanyada d'una bona capacitat i acompanyament a les entitats**. Abans pensem que fora necessari **dur a terme una prova pilot que permetés avaluar els ajustaments i millores**. Per últim, caldria **establir una planificació per a la seva implementació definitiva**, que inclogui espais de diàleg i *feed back* entre les usuàries i l'Administració.

4) Dissenyar els plans anuals abans de començar l'any, de manera que tingui capacitat per a orientar l'acció de govern.

Resposta de Lafede.cat: des de la federació **valorem molt positivament aquesta recomanació** i encoratgem a la DGCD a dur-la a posar-la en pràctica. Seria una molt bona praxi, ja que permetria que tots els actors – no només el Govern - pogués planificar i orientar les accions a dur a terme amb molt més temps, fet que segur que milloria en l'eficàcia, eficiència i l'impacte de la cooperació catalana.

5) Crear un sistema d'indicadors amb capacitat per a realitzar el seguiment i mesurar les transformacions de manera eficaç i amb un consum de recursos eficient.

Resposta de Lafede.cat: ho **valorem positivament sempre i quan els indicadors siguin tant qualitatius com quantitius**. Entenem que un Pla Director formulat amb la teoria del canvi en base a hipòtesis i processos clarament aterrats facilita l'elaboració d'un Pla Director construït amb indicadors, tant qualitatius com quantitius. Això afavoriria i permetria monitorar amb major coherència les transformacions efectives portades a terme.

En aquest sentit **recomanem la incorporació d'indicadors que puguin mesurar l'impacte qualitatiu** de les accions per tal d'aprendre dels errors i les bones pràctiques. Si els indicadors només mesuren el que es fa i no el seu impacte entenem que la incorporació de nous indicadors no serà tan útil. Si els indicadors són purament quantitius són ineficaços per mesurar els canvis generats. També és important que, si s'inclouen indicadors, es preveguin recursos per monitorar i avaluar l'assoliment dels mateixos.

A la L1 no veiem malament establir indicadors quantitius vinculats a despesa d'AOD per zona geogràfica i per objectiu estratègic perquè així tindrem un full de ruta clar de cap a on anem durant el període de vigència del Pla Director. Tanmateix, cal anar amb compte de voler-ho acotar tot. No desitjaríem tornar a l'escenari de convocatòries de programes passades on es limitava tant el que s'anava a finançar, tant geogràficament com sectorialment, que la capacitat de les ONG de poder treballar els temes prioritaris de les sòcies del Sud global i de les poblacions titulars de drets a les quals ens adrecem era molt limitada. Si es detallen tant els indicadors s'acaba perdent flexibilitat i capacitat d'adaptació al canvi, i les realitats on treballem són canviants. Per tant, estem a favor d'establir indicadors, però cal evitar focalitzar a nivell micro. Caldria establir indicadors quantitius que siguin més genèrics tipus: XX% d'AOD executada en per cada objectiu estratègic; XX% d'AOD executada en cada país prioritari.

A la L2, l'OE4 de l'actual Pla Director 2019-2022 ja feia referència a la percepció, opinió i rendició de comptes del sistema de cooperació català. No s'han consensuat però uns criteris i indicadors clars per a registrar i donar seguiment a la possible evolució d'aquest àmbit i saber el rol que desenvolupa Catalunya en el context estatal o internacional. Caldria atendre aquests indicadors per al proper cicle 2023-2026, incorporant estudis i diagnòstics d'opinió.

Recomanacions sobre els indicadors de despesa

7) Identificar un nombre més alt d'indicadors pressupostaris en el Pla director, els quals permetin fer seguiment, en termes quantitatius de dedicació d'AOD, de les orientacions que el nou Pla pugui marcar.

Resposta de Lafede.cat: des de la federació catalana es veu bé introduir més indicadors pressupostaris en el futur Pla Director sempre i quan suposi una millora del seguiment. Amb tot, **considerem clau que el VI Pla Director 2023-2026 integri com indicador quantitatiu el compromís per part de l'actual Govern d'assolir el 0,5% dels recursos propis no condicionats al finalitzar el cicle 2023-2026 i el 0,7% al final del cicle 2027-2030, tal i com es va aprovar al V Pla Director 2019-2022.** Es recorda que l'assoliment del 0,7% al 2030 és un compromís adoptat per la comunitat internacional a Nacions Unides l'any 2015 per l'acompliment del ODS.

8) Identificar objectius pressupostaris diferenciats per l'AOD gestionada per l'ACCD i pel conjunt de l'AOD de la Generalitat.

Resposta de Lafede.cat: des de la federació ens sorgeixen dubtes l'establiment d'objectius pressupostaris diferenciats per l'AOD gestionada per l'ACCD i pel conjunt de l'AOD de la Generalitat. **Entenem que aquesta seria una manera de perdre capacitat d'impacte.** Si es vol que la cooperació catalana tingui un cert impacte i una visibilitat real cal que l'aliament i la concertació es doni en tots els nivells d'actors, també amb la resta de Departaments que comptabilitzen recursos com AOD. Els càlculs aproximats del que suposa assolir el 0,7% dels recursos propis no condicionats situen l'AOD catalana per damunt dels 250 milions d'euros anuals. **Entenem que la majoria d'aquests recursos hauran de ser destinats del des Pressupost de la Generalitat perquè siguin per l'ACCD, ja que és l'ens institucional especialitzat en la matèria.** Segurament per poder-ho fer caldrà estudiar quines són els canvis i adaptacions que caldrà incorporar dins l'ACCD a fi de poder fer una gestió àgil, eficaç i eficient dels recursos. Per això estimem necessari estudiar una possible 'reforma' ACCD a fi de poder gestionar aquest futur increment de recursos. En aquest sentit, pensem que fora bo **introduir indicadors que permetessin avaluar si l'ACCD s'està adaptant als nous reptes de futur.**

En aquesta línia, creiem que fora bo **establir indicadors pressupostaris d'alineament amb els Objectius Estratègics del Pla Director per a tota l'AOD de la Generalitat**, tal i com ja es demana a les ONG que reben finançament de l'ACCD. També que, tal i com s'ha dit amb anterioritat, **només es comptabilitzés com AOD les accions que estan alineades amb els OE del futur Pla Director.**

També creiem que fora encertat **reforçar l'indicador de destinar un mínim del 25% de l'AOD a accions d'Epd** i a **establir un límit pressupostari al que es destina a acció humanitària** (no superior al 10-15% de l'AOD total). També ens semblaria oportú establir **indicadors pressupostaris de límits a la modalitat de cooperació multilateral.** Per últim, en un escenari de previsió de creixement pressupostari fins l'assoliment del 0,7% creiem que seria necessari **augmentar l'indicador d'execució d'AOD dins de la modalitat de cooperació bilateral a iniciativa d'altres actors d'un import més elevat que l'actual 50%**, tal i com ja es contempla a altres cooperacions autònòmiques (al País Valencià és del 85% i a Euskadi del 90%), ja que les organitzacions de la societat civil catalan tenen

demonstrada capacitat instal·lada arreu del món i a Catalunya per assumir més gestió de recursos de manera eficaç i eficient, amb generació d'impactes positius.

Recomanacions sobre la millora del tractament de les dades

14) Avançar en el desenvolupament del portal de les cooperacions catalanes, i de forma molt específica en la recollida de dades que l'alimentin.

Resposta de Lafede.cat: des de la federació catalana **ens sembla imprescindible la creació d'aquest portal, sempre i quan el sistema d'alimentació de dades sigui àgil**. Si no, pot acabar convertint-se en una manera més de seguir burocratitzant la cooperació al desenvolupament.